

INHOUDSOPGAVE:

Inleiding	3
HOOFDSTUK 1: ONTWIKKELINGEN JEUGDBELEID (context)	4
1.1 Algemeen.....	4
1.2 Rijk.....	4
1.3 Provincie.....	5
1.4 Gemeente.....	6
1.5 Conclusie.....	7
HOOFDSTUK 2 : JUMP (2008-2011)	8
2.1 Algemeen.....	8
2.2 Kansrijk leren.....	8
2.3 Participatie.....	9
2.4 Zorg.....	9
2.5 Veiligheid.....	10
HOOFDSTUK 3 : JEUGD IN APELDOORN, de situatie begin 2011	11
3.1 De Apeldoornse jeugd.....	11
3.2 Bevindingen onderzoek Co-operatie.....	12
3.2.1 Opleidingen (arbeidsmarkt potentieel).....	13
3.2.2 Activiteiten en voorzieningen voor jongeren.....	13
3.2.3 Zorgaanbod.....	13
3.2.4 Sociale Veiligheid.....	14
3.2.5 De rol van Apeldoorn.....	14
3.2.6. Organisatie.....	14
HOOFDSTUK 4: AMBITIE	16
4.1 Algemeen.....	16
4.2 Uitgangspunten.....	16
4.3 Inhoudelijke doelstellingen.....	17
HOOFDSTUK 5 : HET FINANCIËLE KADER	19
5.1 Beschikbare financiën.....	19
HOOFDSTUK 6 : DE SCENARIO'S (van JUMP II)	20
6.1 Inleiding.....	20
6.2 Basispakket JUMP II.....	20
6.2.1 Preventie: Opvoeden éérs !.....	20
6.2.2 Sub-doelen.....	21
6.2.3 Producten.....	21
6.2.4 Toelichting.....	21
6.3 Scenario A. Extra investeren in preventie.....	22
6.3.1 Sub-doelen:.....	22
6.3.2 Producten:.....	22
6.3.3 Toelichting:.....	22
6.4 Scenario B. Extra aandacht voor kwetsbare doelgroepen.....	23
6.4.1 Sub-doelen:.....	23
6.4.2 Producten:.....	23
6.4.3 Toelichting:.....	23
6.5 Scenario C. Jongeren krijgen de ruimte.....	24
6.5.1 Sub-doelen:.....	24
6.5.2 Producten:.....	24
6.5.3 Toelichting:.....	24
6.6 Scenario D. Een veilig Apeldoorn.....	25
6.6.1 Subdoelen:.....	25
6.6.2 Producten:.....	25
6.6.3 Toelichting:.....	26
6.7 Scenario E. Taal is de basis voor elke ontwikkeling.....	26
6.7.1 Subdoelen:.....	26

6.7.2 Producten:.....	27
6.7.3 Toelichting:	27
6.8 Scenario F. Jong talent in ontwikkeling.....	27
6.8.1 Subdoelen:	27
6.8.2 Producten:.....	27
6.8.3 Toelichting:	28
6.9 Aanbevolen scenario en effecten	29
6.9.1 Aanbevolen scenario	29
6.9.2 Effecten aanbevolen scenario	30

BIJLAGEN:

BIJLAGE I	: PROCESSHEMA TRANSITIE JEUGDZORG
BIJLAGE II	: OVERZICHT ACCOMODATIES JEUGD
BIJLAGE III	: OVERZICHT JUMP 2008-2010
BIJLAGE IV	: ONDERZOEKSRAPPORT JEUGD
BIJLAGE V	: SCENARIO'S IN BEELD

Inleiding

Met de nota Jongeren Uitdagen Maximaal te Participeren (JUMP) heeft Apeldoorn de afgelopen jaren invulling gegeven aan haar taken op het gebied van lokaal preventief jeugdbeleid. Deze nota is tot 1 januari a.s. van kracht. Tijd om de balans op te maken en vooruit te kijken naar de ontwikkelingen in de komende jaren.

Voorliggende nota vormt het kader waarbinnen het jeugdbeleid 2012-2015 tot stand moet komen. Hierin zijn een aantal keuzes mogelijk. Op basis van de gemaakte keuzes zal een uitvoeringsnota worden opgesteld die in het najaar 2011 gereed zal zijn. Deze laatste nota vormt de basis waarop de uitvoering van het jeugdbeleid in de komende jaren ter hand zal worden genomen.

De kadernota is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 1 wordt de context geschetst waarbinnen het jeugdbeleid 2012-2015 tot stand moet komen. Ontwikkelingen op rijks, provinciaal en gemeentelijk niveau passeren de revue. Daarna volgt een korte schets van de opbrengsten van JUMP. Vervolgens geeft hoofdstuk 3 een beeld van de jeugd en het jeugdbeleid in Apeldoorn aan de hand van een aantal cijfers en de uitkomsten van het externe onderzoek. Dit wordt in hoofdstuk 4 vertaald naar mogelijke ambities voor het jeugdbeleid in de komende jaren. Nadat in hoofdstuk 5 het financiële kader wordt geschetst, waarbinnen de ambities gerealiseerd moeten worden, volgen in hoofdstuk 6 een aantal keuzescenario's, waarin verschillende prioriteiten leidend zijn. Binnen de aangegeven financiële kaders zal een keuze gemaakt moeten worden uit deze scenario's.

HOOFDSTUK 1: ONTWIKKELINGEN JEUGDBELEID (context)

1.1 Algemeen

Het Apeldoornse jeugdbeleid staat niet op zichzelf. Zowel Rijk, provincie als gemeente zijn spelers op het gebied van jeugdbeleid. Kenmerkend voor deze tijd is dat alle bestuurslagen te maken hebben met de noodzaak om de overheidsuitgaven terug te dringen. De overheid moet efficiënter en slagvaardiger en de taken en verantwoordelijkheden die ze voorheen op zich nam zijn niet meer alle realiseerbaar als gevolg van ingrijpende bezuinigingen.

In de afgelopen periode zijn op alle niveaus zogenaamde kerntakendiscussies gevoerd. Daarin zien we een terugtrekkende beweging van de overheid, het herdefiniëren van de taakopvatting en rol van de overheid en een groter beroep op de burger, die verondersteld wordt zelfstandig te zijn en zijn eigen verantwoordelijkheid te kunnen (en móeten) nemen.

Eenzijds betekent dat voor de gemeente een terugtrekkende beweging maar tegelijkertijd krijgt ze er een aantal taken bij waarvoor ze de verantwoordelijkheid moet nemen en waarop zij de regie moet voeren. Deze nieuwe taken moeten lokaal met minder geld worden uitgevoerd.

1.2 Rijk

Op rijksniveau worden op verschillende terreinen decentralisaties van taken naar de gemeentelijke overheid voorbereid. De decentralisatie van de jeugdzorg is voor het jeugdbeleid een veelomvattende en ingrijpende verandering. Het gaat hierbij om de decentralisatie van zowel de provinciale jeugdzorg, de jeugd-LVG en jeugd-GGZ én de jeugdbescherming en jeugdreclassering (beide vormen van zorg in het justitiële, gedwongen kader). De volledige overdracht van al deze vormen van jeugdzorg moet in 2016 zijn beslag krijgen, waarbij een bezuiniging van 300 miljoen moet worden gerealiseerd. Achterliggende gedachte is dat door gemeenten verantwoordelijk te maken voor álle taken rond jeugdbeleid én jeugdzorg, de prikkel groter wordt om tot vroegtijdige signalering en aanpak van lichte problemen te komen en zo de vraag naar zwaardere en duurdere hulp te verminderen, en waar mogelijk, te voorkomen. Voor een succesvolle decentralisatie is een cultuurverandering nodig in het denken over opvoeden en ondersteuning en hulp daarbij. Dit geldt zowel voor gebruikers (kinderen, ouders) als leveranciers (maatschappelijke organisaties en jeugdzorgaanbieders). Daarin zal flink geïnvesteerd moeten worden om de explosief gegroeide vraag naar jeugdzorg op termijn daadwérkelijk te doen afnemen. Het huidige jeugdbeleid anticipeert op deze ontwikkelingen en in 2013 zal een tussenbalans worden opgemaakt met betrekking tot de decentralisatie jeugdzorg op dat moment in samenhang met het lokale preventieve jeugdbeleid. In bijlage 1 vindt u een overzicht in de tijd van het lokaal jeugdbeleid en de transitie jeugdzorg. Twee sporen die nu nog parallel aan elkaar lopen maar op termijn geïntegreerd zullen worden in één jeugdbeleid.

Naast de decentralisatie jeugd, wordt op rijksniveau ook de onderwijswetgeving aangepast onder de noemer "passend onderwijs". Om de enorme groei van het speciaal onderwijs terug te dringen, worden scholen geacht meer leerlingen binnen het regulier onderwijs op te vangen. De wetgeving rond passend onderwijs wordt afgestemd op die rond de jeugdzorg. Het Centrum voor Jeugd en Gezin speelt zowel in de decentralisatie jeugdzorg als in de ontwikkeling naar passend onderwijs een cruciale rol. Kernvraag bij beide ontwikkelingen is hoe zo snel en effectief mogelijk de gevraagde ondersteuning of zorg in te zetten voor kind/jongere (en gezin).

Een andere grote ontwikkeling die op de gemeente af komt, is de nieuwe Wet Werken naar Vermogen (WWNV) die op 1 januari 2013 van kracht wordt. Deze Wet vervangt de huidige Wet Werk en Bijstand (WWB) en de Wet Investeren in Jongeren (WIJ). De Wajong blijft alleen nog bestaan als vangnet voor jonggehandicapten die helemaal nooit kunnen werken in het reguliere bedrijf.

Uitgangspunten van de WWNV zijn:

- Iedereen werkt naar zijn of haar eigen mogelijkheden, bij voorkeur bij een reguliere werkgever. Ondersteuning en/of begeleiding is beschikbaar voor wie dat nodig heeft;
- De gemeente kan voor wie (nog) niet in staat is om volledig zelfstandig het wettelijk minimumloon (WML) te verdienen, het instrument loondispensatie inzetten. Dit betekent voor veel mensen meer kansen op werk;
- Voor de mensen in de WWNV gelden de polisvoorwaarden van de WWB/WIJ.

Jongeren die niet in staat zijn om (volledig) in een eigen inkomen te voorzien, hebben recht op een vangnet en samen met hen wordt gezocht naar scholing, (gedeeltelijke) betaalde arbeid of vormen van maatschappelijke participatie.

In deze nota zullen we op de exacte gevolgen van passend onderwijs en de ontwikkelingen binnen de AWBZ en WWNV niet verder ingaan, tenzij dat noodzakelijk is voor de voorstellen die worden gedaan.

De verschillende decentralisaties vanuit het rijk hebben een aantal overeenkomsten in de uitgangspunten. Vertaald voor jeugd zijn dat:

- inzetten op eigen kracht van jongeren en ouders: de primaire verantwoordelijkheid voor de opvoeding ligt bij de ouders. Naarmate de leeftijd toeneemt, neemt de verantwoordelijkheid van jongeren toe. Jongeren en hun ouders worden waar nodig ondersteund om hun eigen mogelijkheden en krachten optimaal te benutten.
- van individueel naar collectief: een verschuiving van individuele zorgaanpakken naar collectieve welzijnsarrangementen. Niet op iedere vraag zal maatwerk worden geleverd.
- van formele naar informele zorg: een jongere staat niet op zichzelf maar is onderdeel van een buurt, zit op school etc. Binnen deze sociale verbanden hebben burgers de verantwoordelijkheid om - naar vermogen - beschikbaar te zijn voor mensen in hun omgeving. De gemeente stimuleert dit en faciliteert het zonnodig.

1.3 Provincie

De decentralisatie jeugdzorg, waartoe het Rijk heeft besloten, betekent voor de provincie dat ze haar taken op dit terrein geleidelijk zal overdragen aan gemeenten. De komende jaren zal de provincie zich inspannen voor deze overdracht en tegelijkertijd blijven inzetten op de continuering en realisatie van afspraken rondom de aansluiting van het gemeentelijk jeugdbeleid en de (nu nog) provinciale jeugdzorg zoals vastgelegd in de regionale convenanten jeugdbeleid - jeugdzorg. De verwachting is dat de provinciale investeringen in het sociale domein, mede als gevolg van de overheveling van taken naar gemeenten, sterk zullen teruglopen en op termijn worden beëindigd. Dat betekent op termijn een aanzienlijke vermindering van de provinciale budgetten die tot nu toe beschikbaar waren voor het gemeentelijk preventief jeugdbeleid

1.4 Gemeente

Apeldoorn staat voor de omvangrijke taak om structureel 30 miljoen euro te bezuinigen. In de voorjaarnota geeft het college aan mogelijkheden te zien tot een bezuiniging op het jeugdbeleid van tussen de 6 ton en 1 miljoen, te realiseren op de producten brede school, onderwijsachterstandenbeleid, preventief jeugdbeleid/JUMP, vrijwillig jeugd- en jongerenwerk en jeugdwerk Wisselwerk. Waarbij er vanuit wordt gegaan dat nog zo'n € 0,4 miljoen aan provinciale gelden beschikbaar zullen komen voor het jeugdbeleid.

De kerntakendiscussie heeft geleid tot een aantal concrete raadsopdrachten en uitgangspunten waarmee bij de opzet van het nieuwe jeugdbeleid rekening moet worden gehouden. Deze uitgangspunten sluiten naadloos aan op het rijksbeleid:

- Een terugtrekkende overheid: In de raadsopdracht formuleert de gemeenteraad haar rol als volgt: 'Een activerende overheid die meer ruimte geeft voor eigen initiatief uit de samenleving. Een overheid die minder zelf taken uitvoert. En een overheid die gericht is op het financieren van zaken waar de inwoners behoefte aan hebben, niet het financieren van allerlei instellingen en organisaties.' Dit leidt automatisch tot het tweede uitgangspunt:
- Uitgaan van eigen kracht van mensen: Waar de gemeente zich terugtrekt zal een groter beroep ontstaan op eigen initiatief in de samenleving. Burgers worden serieus genomen en uitgedaagd hun eigen verantwoordelijkheid te pakken. Daarom zal de gemeente vrijwilligerswerk, mantelzorg en ander vormen waarin mensen verantwoordelijkheid nemen, blijven ondersteunen en stimuleren.
- Wijkgericht werken/stadsdeelaanpak: Over de gehele linie vindt de gemeenteraad dat de gemeente en gesubsidieerde instellingen taken dichterbij de burger moeten uitvoeren: meer op het niveau van dorpen en wijken, en minder centraal. Uitvoeringsorganisaties moeten meer samenwerken, vertrekkend vanuit de vraag van de burgers.
- Kerntaak van de overheid is inzet op kwetsbare en hulpbehoevende burgers. De gemeente biedt een vangnet als burgers zichzelf echt niet kunnen redden, ondanks eigen inzet en sociale steun.
- Effectieve en efficiënte uitvoering: taken die door de gemeente uitgevoerd worden, zullen op een sobere manier worden uitgevoerd.

Op basis van bovenstaande heeft de gemeente onder andere uitgesproken dat kritisch gekeken moet worden naar de gebouwen in de verschillende wijken. Door middel van een wijkvoorzieningscan zullen de beschikbare accommodaties, het gebruik en de kosten in kaart worden gebracht. Hierin zullen ook de jongerenhokken en –centra worden meegenomen. In de raadsopdracht kerntaken van 13 januari 2011 is aangegeven dat accommodatiegericht jeugdwerk geen kerntaak van de gemeente is. Met twee amendementen heeft de gemeenteraad dit genuanceerd. Ze adviseert kritisch te kijken naar de effectiviteit van het accommodatiegericht jeugdwerk en te zoeken naar een goede mix tussen vindplaatsgericht en accommodatiegebonden jeugdwerk (Amendement A2 en A3). In de uitvoeringsnota zal aan het advies nader invulling worden gegeven. In bijlage 2 treft u een overzicht aan van de bestaande jeugdaccommodaties in ieder stadsdeel.

1.5 Conclusie

Als we de ontwikkelingen op zowel Rijks als provinciaal niveau beschouwen, kunnen we concluderen dat er, óók op het gebied van jeugdbeleid, de komende jaren een veel omvattende opdracht ligt voor de gemeenten. De gemeente wordt regievoerder op jeugdbeleid én jeugdzorg en is verantwoordelijk voor het zo efficiënt mogelijk inzetten van preventieve voorzieningen, lichte en zwaardere zorg, zowel in het vrijwillig als gedwongen kader.

De gemeente moet opvoeders en jongeren nog meer dan voorheen aanspreken op hun eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden en moet de “(ver)zorgcultuur” gaan doorbreken. Tegelijkertijd moet ze een toereikend ondersteunings- en hulpaanbod kunnen leveren waar dat écht nodig is en ervoor zorgen dat dat aanbod kwalitatief hoogwaardig is.

Dit alles moet gerealiseerd worden in een context van forse bezuinigingen, op zowel gemeentelijk, provinciaal als rijksniveau. We mogen spreken van een enorme uitdaging voor de komende jaren!

Deze uitdaging is als volgt samen te vatten:

- inzetten op preventie
- eigen kracht van mensen aanspreken
- sobere uitvoering
- vraaggericht werken vanuit de nabije omgeving

HOOFDSTUK 2 : JUMP (2008-2011)

2.1 Algemeen

In het huidige jeugdbeleid Jongeren Uitdagen Maximaal te Participeren (JUMP) zijn een viertal programmalijnen uitgezet:

- Kansrijk leren: een succesvolle schoolloopbaan biedt goede perspectieven op actief burgerschap
- Participatie: jongeren en ouders verleiden tot deelname aan de samenleving
- Zorg: vroegtijdig hulp en ondersteuning bieden om uitval, achterstand en uitsluiting te voorkomen
- Veiligheid: jongeren voelen zich veilig en veroorzaken geen overlast

Binnen deze thema's zijn verschillende projecten uitgevoerd. We kunnen concluderen dat het overgrote deel van de gestelde doelen is bereikt. Onderstaand per thema kort wat er tot en met 2010 is gerealiseerd. In bijlage 3 treft u een uitgebreid overzicht aan van de afgesproken en behaalde resultaten.

2.2 Kansrijk leren

In de afgelopen periode is een dekkend netwerk van zorgadviesteams voor 0-12 jarigen gerealiseerd. In 2009 zijn 4 ZAT's 0-12 gevormd in 4 stadsdelen waar alle basisscholen en de kinderopvang/peuterspeelzalen hun zorgkinderen kunnen melden. De ZAT's in het voortgezet onderwijs zijn gecontinueerd en het convenant ZAT VO is aangescherpt. Dit laatste heeft geleid tot een verhoging van de zorg binnen de scholen, waardoor er minder leerlingen in de ZAT's op de vo-scholen besproken hoefden te worden. Met de opvanggroep binnen de St. Leerlingenzorg Apeldoorn en Regio zijn jaarlijks rond de 50 dreigende uitvallers voor het onderwijs behouden gebleven.

Door de aanwezigheid van zorgadviesteams (ZAT's) in zowel voorschoolse voorzieningen, basis- als voortgezet onderwijs is een structuur gerealiseerd waarbij zorgen gedeeld kunnen worden en een gezamenlijke aanpak mogelijk is. In 2010 is gekozen voor een andere opzet van de ZAT's 0-12 vanwege het achterblijven van het aantal aanmeldingen. Sinds februari 2011 is er nog steeds een dekkend netwerk, waarbij er echter nog slechts één gemeentelijk "CJG-ZAT" beschikbaar is en scholen van het openbaar en katholieke basisonderwijs deze functie hebben ondergebracht in hun eigen zorgplatform (het "zorgplatform-zat"). Aansluitend bij de zorg in en om school zijn de outreachende CJG-expertiseteams gevormd. Deelnemers zijn de intern begeleider, de JGZ verpleegkundige en de schoolmaatschappelijk werker. Dit team komt 2 keer per jaar bij elkaar en spreekt elkaar tussentijds met het oog op kinderen die ondersteuning en of hulp nodig hebben. Deze teams lijken de drempel voor scholen te verlagen om hun zorgen te delen.

Ook het schoolmaatschappelijk werk (SMW) levert een belangrijke bijdrage binnen de zorgstructuur van de basisscholen. Er is een stijgende lijn te zien in het aantal kinderen/gezinnen dat is geholpen (2008: 191, 2009: 121, 2010: 233). Door de inzet van het CJG-expertiseteam wordt een verdere groei van de vraag verwacht. In 2010 is in het voortgezet onderwijs een pilot gestart van 8 uur SMW op 4 scholen. Ook hier blijkt het een welkome aanvulling op de zorgstructuur. Op de 4 scholen zijn ruim 60 leerlingen geholpen. Het voortgezet onderwijs heeft de gemeente verzocht samen te zoeken naar mogelijkheden het SMW structureel te maken binnen het voortgezet onderwijs.

2.3 Participatie

In 2010 is een 12^e brede school geopend. De brede school biedt kinderen uit achterstandswijken kansen en mogelijkheden die hen van huis uit niet geboden worden (kansenprofiel). Ook zijn er brede scholen die zich meer richten op opvang en vrijetijdsbesteding (verrijkingsprofiel). Door de verbinding met het onderwijs wordt de brede school door ouders en kinderen als laagdrempelig ervaren. Het aanbod is divers en wordt in samenspraak opgesteld. Van de brede scholen in Zuid zijn kinderen doorgestroomd naar structurele activiteiten van de muziekvereniging en de scouting. De combinatiefunctionaris probeert meer sport- en cultuurverenigingen te verbinden met de brede school. De tijd is echter nog tekort om daarvan nu al resultaat te zien. Alhoewel bij 6 brede scholen meer partners zijn aangehaakt. De vakantieweek in Zuid trok veel belangstelling, 400 deelnemers.

In Apeldoorn zijn in totaal 8 jongerencentra gerealiseerd, die samen bijna 150 uur per week open zijn. Per week worden de centra bezocht door zo'n 600 jongeren in de leeftijd van 10 tot en met 18 jaar. Naast de jongerenwerkers zijn er ook verschillende vrijwilligers betrokken bij het werk in de centra. De centra kennen een gevarieerd aanbod aan activiteiten en bieden jongeren een plek waar ze een luisterend oor vinden. Het jongerenwerk leidt jongeren ook toe naar hulp en zorg.

2.4 Zorg

De Centra voor Jeugd en Gezin beginnen hun plek als centraal punt voor opvoed- en opgroevragen steeds meer in te nemen. Het afgelopen jaar is met de kernpartners de gezamenlijke verantwoordelijkheid meer belicht. De lichte opvoedingsondersteuning gefinancierd onder JUMP wordt via de Centra van Jeugd en Gezin aangeboden. Door inzet van vrijwilligers heeft Homestart ruim 50 gezinnen per jaar weten te ondersteunen. Er is een toename van de vraag zichtbaar bij zowel het opvoedsteunpunt (570 gezinnen), als de training voor kinderen in echtscheidingsituaties (58 kinderen). Zoals eerder vermeld heeft ook het schoolmaatschappelijk werk met een toename van de vraag te kampen (233 gezinnen/ leerlingen). De aanwezigheid in de wijk en het outreachend werken hebben resultaat. Op deze wijze kan verergering van problemen worden voorkomen. De verwijzindex is als instrument ingevoerd en de meest belangrijke partners zijn getraind en aangesloten. Afspraken zijn gemaakt over de opvolging van signalen en met een aantal partners is een convenant getekend. Technische problemen, maar soms ook onwil hebben tot vertraging geleid in de aansluiting van partners. De gemeente zal hierop dwingender in moeten zetten in de komende periode. Vanuit verschillende instellingen is een pool van zorgcoördinatoren gevormd. Het aantal aanmeldingen, tussen de 10 en 15 per jaar, blijft achter bij de verwachting, 1 per week. Oorzaak zijn onder andere de onbekendheid met de pool zorgcoördinatie en het ontbreken van de verbinding met het CJG, anderzijds wordt binnen de zorgketens goed samengewerkt. De positie van de pool wordt heroverwogen.

Het outreachend jongerenwerk gericht op dak- en thuislozen is succesvol. Per week is op 14 momenten een jongerenwerker op straat die gemiddeld zo'n 10 contacten per week heeft. Voor 107 cliënten is een hulpverleningstraject uitgezet. Via de ambulante hulpverlening zijn 32 trajecten uitgezet. De opvang voor jongeren in Apeldoorn vormt wel een probleem. Nog steeds is geen geschikte locatie gevonden om deze opvang te realiseren. Om jongeren een steuntje in de rug te geven bij het zelfstandig wonen is het project Wonen met kansen opgezet. Het krijgt steeds meer bekendheid, waardoor een wachtlijst is ontstaan. Daarnaast is de problematiek van jongeren bij instroom groter en het vasthouden van werk moeilijk.

2.5 Veiligheid

Door middel van voorlichting van bureau HALT worden jongeren in het basis- en voorgezet onderwijs aan het denken gezet over hun (grensoverschrijdend) gedrag en de gevolgen daarvan. Jongeren en docenten zijn zeer te spreken over het geboden programma. Om de veiligheid van het schoolgaan te vergroten is het aantal veilig honk routes uitgebreid van 2 naar 3 en de gemeente Twello heeft een route Apeldoorn-Twello gerealiseerd. Leerlingen maken regelmatig gebruik van de leenfiets op het honk, maar vinden ook een veilig haven bij andere problemen. De jongerenbus is bij 16 groepen ingezet en bereikt ruim 140 jongeren per week. De bus is een welkome aanvulling op het vindplaats- gericht jongerenwerk en de straatgroepenteams. In de straatgroepenteams zijn 899 jongeren besproken en is voor 56 groepen een aanpak gerealiseerd. Sinds 2010 worden de straatgroepen door de politie volgens de zogenaamde Beke-systematiek gerangschikt. In Apeldoorn kennen we geen overlastgevend en criminele groepen. Wel een aantal hinderlijke groepen. In de driehoek (OM-politie-burgemeester) zijn in 2010 6 groepen geprioriteerd. Voor deze groepen is een speciaal plan van aanpak opgesteld, waarbij acties worden ontwikkeld gericht op de groep, de individuele jongeren, de leefwereld van de jongeren bv. het gezin en de plek waar de groep zich ophoudt. De wijkaanpak, inclusief de verbinding met het sociaal team, en de systeembenadering werpen hun vruchten af. Jongeren weten dat ze in de gaten worden gehouden en dit heeft effect. Jongeren die contact hebben met justitie worden besproken in het justitieel casusoverleg, dat aan de Veiligheidskamer is verbonden. Uit cijfers blijkt dat het aantal strafbare feiten gepleegd door jongeren tussen de 12 en 18 jaar in Apeldoorn fors is afgenomen.

Vanaf 2008 is een ketenaanpak jeugdprostitutie ontwikkeld, waarbij een ketenteam met vertegenwoordigers uit diverse organisaties samenwerkt en zorgt voor voorlichting, slachtofferhulp en deraanpak. Er is een meldpunt ingericht en zorgcoördinatie is belegd bij een aantal betrokken organisaties. Jaarlijks worden ongeveer 30 casussen gemeld, waarbij het in een derde tot de helft van de gevallen daadwerkelijk om loverboyzaken gaat. Bij de overige casussen is meestal wel sprake van zorg en worden ze via het meldpunt zichtbaar en toegeleid naar de juiste vorm van ondersteuning en/of hulp.

Het huidige jeugdbeleid maakt duidelijk dat samenwerking noodzakelijk is om zorg en hulp te voorkomen en anderzijds om optimale zorg en hulp te kunnen verlenen. De netwerken die in de wijken zijn opgebouwd rond het CJG, het onderwijs en de jongeren in hun vrije tijd zijn de basis van het voorkomen van ernstige problemen. Met het oog op de transitie van de jeugdzorg moet deze basis verstevigd en waar nodig verbeterd worden. Daarbij is extra aandacht nodig voor m.n. de aansluiting bij de Veiligheidskamer en de sociale teams.

HOOFDSTUK 3 : JEUGD IN APELDOORN, de situatie begin 2011

3.1 De Apeldoornse jeugd.

Het Apeldoornse jeugdbeleid richt zich op jeugd en jongeren tussen de 0 en 24 jaar. In deze leeftijdscategorie hebben we in totaal 43.500¹ jongeren. Dat is 28 % van de totale bevolking. De verdeling over de verschillende leeftijdscategorieën is redelijk gelijkmatig. Verdeling over de stadsdelen is echter divers. Zo woont slechts een klein deel van de jongeren in het Centrum minder dan 3% en 11% in de dorpen, maar een groot aantal in stadsdeel Noord Oost, 28 %. Onderstaande tabel geeft de verdeling per stadsdeel weer. Deze kinderen en jongeren maken deel uit van ruim 30.500 gezinnen, waarvan 7.500 eenoudergezinnen. 25% van de gezinnen in Apeldoorn is dus een éénoudergezin.

Stadsdeel/ Leeftijdscategorie	TOTAAL	Centrum	Zuid- West	Zuid- Oost	Noord- Oost	Noord- West	Dorpen
0-4	8368 = 19%	212	1673	1653	2735	1475	620
5-9	9069 = 20,5 %	113	1637	1711	2720	1881	1007
10-14	9197 = 21%	96	1737	1671	2566	1975	1152
15-19	9193 = 21%	163	1824	1603	2342	1975	1286
20-24	8054 = 18,5%	540	1871	1378	1773	1650	842
TOTAAL	43881 = 100%	1124 = 2,6%	8742 = 20%	8016 = 18%	12136 = 28%	8966 = 20%	4907 = 11%

Inkomen zegt veel over de participatie- en ontwikkelingsmogelijkheden van de jeugd. Het gemiddeld besteedbaar inkomen in Apeldoorn bedraagt € 34.400. Binnen de stadsdelen is het verschil soms heel groot. Dit vraagt om maatwerk per buurt of wijk. Uit de cijfers blijkt dat 4.200 jongeren tot 18 jaar, dat is een kleine 13%, leven in een gezin met een inkomen tot 125% van de bijstandnorm (< € 18.732). 2% van het totaal aantal gezinnen met kinderen tot 18 jaar, 652 huishoudens, hebben een inkomen op bijstandsniveau € 15.766. 1275 kinderen jonger dan 18 jaar, een kleine 4%, leven in een eenoudergezin op bijstandsniveau € 11.036.

Naast de thuissituatie is het onderwijs belangrijk in de ontwikkeling van jongeren. Ruim 14.000 kinderen bezoeken de basisschool en 11.500 het voortgezet onderwijs. Daarnaast heeft het ROC 5.038 voltijd studenten. In het speciaal basisonderwijs (sbo) en speciaal onderwijs (so) zitten bijna 2.250 leerlingen. 40% van deze leerlingen is afkomstig uit andere gemeenten. Corrigeren we het aantal leerlingen met dit percentage, dan zit 3% van de Apeldoornse jongeren tot 25 jaar in het sbo of so. Landelijk ligt dit percentage rond de 2%. Via het onderwijskansenbeleid (OKB) krijgen kinderen met een ontwikkelingsachterstand de mogelijkheid deel te nemen aan een voor- en vroegschoolse programma. Het OKB beoogt de achterstanden van kinderen terug te dringen en hen betere doorstroommogelijkheden in het onderwijs te bieden. Metingen in groep 3 laten

¹ De cijfers in dit hoofdstuk zijn deels afkomstig van Apeldoorn in Cijfers. De leeftijdsindeling in dit systeem loopt van 0 tot en met 24 jaar.

positieve resultaten zien. Door stevig in te zetten op het tegengaan van de uitval en het behalen van een startkwalificatie is het aantal voortijdig schoolverlaters in het schooljaar 2009-2010 met 22% gedaald ten opzicht van het peiljaar 2005-2006. Dat wil zeggen dat er 1089 leerlingen waren die het onderwijs hebben verlaten zonder startkwalificatie.

Uit de E-movo 2007 blijkt dat het alcoholgebruik van jongeren afneemt. Tussen 2003 en 2007 is het aantal jongeren dat alcohol drinkt gedaald met 15% en het aandeel binge-drinkers (veel alcohol in korte tijd) daalde in dezelfde periode met 8%. De alcoholmatigingscampagne lijkt effect te hebben. Toch blijft de alcoholconsumptie onder jongeren hoog. 46% van de leerlingen uit klas 2 voortgezet onderwijs drinkt alcohol en 80% uit klas 4. Van de tweedeklassers drinkt 1 op de 10 per gelegenheid 5 of meer glazen. In klas vier is dit opgelopen tot bijna 50%.

Met het oog op de transitie jeugdzorg die vanaf 2014 begint onderstaand enkele getallen van Bureau Jeugdzorg (BJZ) gebaseerd op de gegevens over 2010. Dit geeft dus geen beeld van het totaal aantal jongeren uit Apeldoorn dat jeugdzorg ontvangt, maar alleen over het aantal jongeren dat op 1 januari 2010 bij BJZ bekend is. (Er worden ook jongeren via de huisarts naar de jeugdzorg verwezen.) In 2010 waren er 32.882 jongeren van 0 tot en met 17 jaar in Apeldoorn. Hiervan waren 664 (= 2%) bekend bij BJZ. 455 jongeren kregen een indicatie voor jeugdhulpverlening, 145 kregen een jeugdbeschermingsmaatregel en 64 vielen onder de jeugdreclassering. Opvallend is dat 40% van de aanmeldingen afkomstig is van de jongeren zelf of hun ouders. Het Advies en meldpunt kindermishandeling (AMK) heeft voor 160 kinderen een onderzoek ingesteld.

Jeugdzorg/ aantal jongeren	Aantal jongeren 0 t/m 17 jaar	Bekend bij BJZ	Jeugdhulpverlening	Jeugdbescherming	Jeugdreclassering	AMK- meldingen
Apeldoorn	32.882	664	455	145	64	160

De transitie moet leiden tot het terugbrengen van het aantal jeugdigen in de jeugdzorg. Uit de cijfers blijkt dat ouders en jongeren BJZ goed weten te vinden. Het is de uitdaging deze jongeren en ouders op een eerder moment te bereiken, zodat inzet van lichte ondersteuning en hulp volstaat.

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat maatwerk op meerdere terreinen nodig is, omdat de verschillen tussen, maar ook binnen de stadsdelen soms groot zijn en kwetsbare groepen extra aandacht vragen. Op het gebied van zorg is een stevige basisinfrastructuur noodzakelijk ter voorbereiding op de transitie jeugdzorg en om op termijn het aantal jongeren in de jeugdzorg te doen afnemen.

3.2 Bevindingen onderzoek Co-operatie

Ter ondersteuning van de ontwikkeling van de scenario's voor het jeugdbeleid 2012-2015 is door de Co-operatie Overheid een onderzoek uitgevoerd in de periode januari - maart 2011. Zowel jongeren, vrijwillige jeugdorganisaties, professionele jeugd- en zorgorganisaties als ambtelijke deskundigen zijn bevroegd. Er zijn zowel individuele als groepsgesprekken gevoerd. Onderstaand vindt u op hoofdlijnen de uitkomsten van het onderzoek. Zie bijlage 4 voor het onderzoeksrapport. Per thema wordt vervolgens in het cursieve deel aangegeven wat hierop al gebeurt.

3.2.1 Opleidingen (arbeidsmarkt potentieel)

Het aanbod aan middelbaar en hoger beroepsonderwijs sluit onvoldoende aan op de actuele en toekomstige vraag aan hoogwaardige medewerkers. Apeldoorn heeft nagenoeg geen hoger onderwijs, waardoor veel jong volwassenen naar elders vertrekken. Meer aandacht voor beroepsoriëntatie en het creëren van alternatief georganiseerd (hoger) onderwijsaanbod biedt mogelijkheden.

Door middel van de HBO-lobby zijn er de laatste jaren een aantal HBO-opleidingen in Apeldoorn gevestigd. De verwachting is dat dit aantal nog zal uitbreiden o.a. in de sectoren zorg en ICT-veiligheid. Daarnaast zijn in het Regionaal Actieprogramma RPA 2011-2013 acties opgenomen voor het verbeteren van de aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs, voorkomen en terugdringen voortijdig schoolverlaten, dat regionaal verder is uitgewerkt in het SchoolverlatersOffensief Stedendriehoek en bevorderen van de participatie van kwetsbare doelgroepen.

3.2.2 Activiteiten en voorzieningen voor jongeren

Apeldoorn kent een breed aanbod aan sport, cultuur en vrijwillig jeugdwerk, zowel voor collectieve als individuele vrije tijdsbesteding. Het aanbod van deze organisaties wordt stadsbreed benut. Een deel van de jeugd zegt behoefte te hebben aan meer uitdagend aanbod en lijkt bereid daaraan zelf een bijdrage te leveren, hetzij in de vorm van eigen inzet of het betalen van entree.

De benutting van de Apeldoornse samenleving voor ontwikkeling van burgerschapscompetenties en invulling van individuele zingeving biedt kansen. Dat vraagt het structureel betrekken van jongeren. Door te investeren in het vermogen van jongeren zelf invulling te geven aan activiteiten en – de relatie – met de omgeving kan participatie worden vergroot en overlast worden gereduceerd. Dit vraagt ook verandering bij bestuurders en gezagsdragers. De ontwikkeling van een omgangs- en ondersteuningscultuur gericht op wederzijds begrip, de ontwikkeling van competenties en versterking van de eigen kracht is daarvoor noodzakelijk.

Apeldoorn breed is er een divers aanbod aan sport, cultuur en overig vermaak. Vanuit de ontwikkeling binnenstad is geconstateerd dat m.n. de buitenevenementen populair zijn onder jongeren. Het bestaande aanbod blijkt onvoldoende bekend. Ondernemers en culturele instellingen zullen hierop in moeten spelen. Ter versterking krijgt de openbare ruimte van het uitgaans- en cultuurkwartier de komend jaren een flinke impuls. De participatie van jongeren uit de minimagezinnen wordt bevorderd via Regelrecht en St. Leergeld. Het jeugd- en jongerenwerk stimuleert jongeren om zelf actief te zijn. De komende jaren zal hierop sterker worden ingezet door onder andere gelden beschikbaar te stellen voor acties in de wijken.

3.2.3 Zorgaanbod

Het Centrum voor Jeugd en Gezin wordt ervaren als een belangrijke verbetering voor zowel de laagdrempelige toegang voor cliënten als de afstemming tussen verschillende professionals. Aansluiting van vrijwillige organisaties in bijvoorbeeld sport en cultuur is noodzakelijk. Evenals goede afstemming/aansluiting met politie en justitie. Aandachtspunt is de signalering van zorgvragen. Eén samenhangende/integrale registratie is nog in ontwikkeling. De verwijzindex risicojeugd (VIR) moet breed ingevoerd én gebruik worden. Betere signalering en afstemming kan zwaardere zorg voorkomen.

Met de totstandkoming van de CJG's en de Veiligheidskamer is binnen zorg en veiligheid een grote stap voorwaarts gezet. Korte lijnen bevorderen de afstemming van zorg en hulp. Met de verwijzindex is een signaleringssysteem voor handen dat professionals ondersteunt bij het vroegtijdig signaleren. Het gebruik hiervan door zowel professionele organisaties zal dwingender worden opgelegd. Vrijwilligersorganisaties zullen gestimuleerd worden ook aan te sluiten.

3.2.4 Sociale Veiligheid

Apeldoorn is voor jongeren een relatief veilige omgeving om te leven en op te groeien. Er zijn geen overlastgevende en criminele groepen. Afstemming van de registratie door politie en justitie op die van de zorg- en onderwijsinstellingen verdient wel aandacht. Op de routes vanuit het buitengebied zijn waar mogelijk Veilig Honken aanwezig waar leerlingen met pech en andere problemen terecht kunnen. Jongeren geven aan dat drank en drugs makkelijk zijn te verkrijgen. Voorlichting en bestrijding hiervan verdienen dus blijvende aandacht. Kansen liggen bij de inzet van jongeren, zowel bij de bestrijding van overlast als de preventie van genotmiddelen.

Door de samenwerking van jongerenwerk, jongerenbus en straatgroepenteams is een goed functionerend netwerk ontstaan in de stadsdelen. Dit werpt zijn vruchten af. De coördinator jeugdcriminaliteitspreventie vormt een goede verbinding tussen de straatgroepenteams en de veiligheidskamer. De Veilig Honk routes worden goed gebruikt door leerlingen en de regionale alcoholmatigingscampagne heeft bijgedragen aan het verminderen van het gebruik van alcohol. De campagne wordt regionaal tot en met 2013 voortgezet. In de aanpak jeugdprostitutie is zowel aandacht voor preventie en voorlichting, slachtoffer- als daderhulp. Hiermee is een sluitende keten van zorg ontstaan rond deze problematiek.

3.2.5 De rol van Apeldoorn

De samenwerking met de gemeente wordt door professionele en vrijwilligersorganisaties als positief ervaren. Behoeftte bestaat aan een duidelijke visie en daarop gebaseerd beleid. De gemeente mag wat hen betreft meer sturend opereren.

Met de komst van de CJG's en de komende transitie jeugdzorg wordt de rol van de gemeente in het veld van jeugd steeds crucialer. Deze ontwikkelingen en de bezuinigingen nopen tot een herbezinning op de wijze waarop de gemeente haar rol binnen het jeugdveld vorm geeft. Sturing vanuit de lokale overheid wordt door partners verwacht en blijkt nodig om een aantal zaken tot stand te kunnen brengen.

3.2.6. Organisatie

Ten aanzien van de organisatie worden op 2 aspecten aanbevelingen gedaan:

- a. inzet vrijwilligers: de mogelijkheden om in het jeugdveld meer gebruik te maken van de vrijwillige inzet van burgers kan beter worden benut. Aansluiting bij de behoefte aan zingeving van jongeren en andere stadsgenoten is daarin leidend. Daarbij moet aandacht zijn voor de ondersteuning van de vrijwilligers en de kwaliteit van hun werk. Inzet op vrijwilligers is een lange termijn investering.
- b. kostprijs en overhead: welzijnwerk en zorg worden uitgevoerd door steeds verder geprofessionaliseerde en gebureaucratiseerde organisaties. Dit heeft de kostprijs verhoogd. Een kritische blik op de gehanteerde kostprijs en overhead kan mogelijk tot een lagere kostprijs leiden. Verder zal de uitvoering kritisch worden beschouwd. Dubbelingen moeten worden voorkomen en de organisatiestructuur moet ondersteunend en niet knellend zijn.

De uitkomsten van de kerntakendiscussie sluiten hierop naadloos aan. De gemeente zal haar rol anders moet vormgeven; meer accent op eigen verantwoordelijkheid, vrijwillige inzet en een efficiënte en sobere uitvoering van taken.

Uit de cijfers wordt duidelijk dat bijna 30% van de Apeldoorners jonger is dan 24 jaar. Met het merendeel van die jongeren gaat het goed en ze ervaren Apeldoorn als een veilige stad om op te groeien. Het gevarieerde aanbod voor jeugd en jongeren en de samenwerking in netwerken in de wijken leveren hieraan een positieve bijdrage. Extra aandacht vragen jongeren met (taal)achterstanden, jongeren uit gezinnen met een laag inkomen en de voortijdig schoolverlaters. De aansluiting tussen de zorg, het onderwijs en de veiligheidskamer, evenals de registratie van signalen dienen verder te worden geoptimaliseerd. Ook het breder invoeren van de verwijsindex en het verbinden van het vrijwilligersveld (sport, cultuur) aan het CJG moet de komende jaren vorm krijgen. Het gebruik van genotmiddelen m.n. alcohol is iets gedaald maar nog altijd hoog. Gezien de schade die het kan berokkenen, blijft voorlichting en preventie van groot belang o.a. gericht op het omgaan met groepsdruk en waarden en normen.

De uitdaging is de jeugd voor de stad te behouden. Dit kan enerzijds door te zoeken naar alternatieve vormen van (hoger) onderwijs en een meer uitdagend uitgaansaanbod. Maar ook door jongeren te verleiden zelf een actieve bijdrage te leveren aan de levendigheid in hun buurt/stad.

De gemeente moet gezien alle ontwikkelingen zich nader bezinnen op haar rol en taak in het jeugdbeleid. Daarbij zullen de uitgangspunten zoals verwoord in paragraaf 1.4 richtinggevend zijn. Verder kan de organisatie slimmer en mogelijk goedkoper door de inzet van meer vrijwilligers en het sturen op kostprijs en overhead.

HOOFDSTUK 4: AMBITIE

4.1 Algemeen

Ook in tijden van ingrijpende bezuinigingen wil Apeldoorn werken aan een kwalitatief hoogwaardige woon- en leefomgeving, een aantrekkelijke binnenstad en het bieden van woon-, werk- en opleidingsperspectieven aan jonge mensen. Dat zijn de stadsbrede ambities die zijn verwoord in de voorjaarsnota en het collegewerkprogramma.

De omvang van taken die de overheid in het realiseren van deze ambities op zich kan nemen is afgenomen. In de voorjaarsnota wordt de 'andere gemeente' geschetst. Een lokale overheid die zich moet beperken tot de kerntaken, waarbij het gaat om de uitvoering van wettelijke taken, het garanderen van veiligheid en kwaliteit van de openbare ruimte en om zorg voor de meest kwetsbaren.

Daarbij wordt de blik gericht op plekken waar mensen leven, werken en elkaar ontmoeten: de gemeente moet dicht bij de mensen worden georganiseerd. Dit betekent dat de gemeente minder snel de helpende hand biedt en dus een groter beroep doet op haar burgers en hun sociale netwerk en daarnaast zaken eerder collectief aanbiedt dan individueel. Er wordt meer dan voorheen vertrouwd op de kracht van de samenleving. Dit vraagt om burgers die zelfredzaam zijn, hun eigen verantwoordelijkheid nemen, meedoen en hun steentje bijdragen aan de samenleving. Voor wie dat niet kan wordt een vangnet gecreëerd. Deze herijking van rollen en taken heeft te maken met veranderende politieke opvattingen én teruglopende financiën bij zowel Rijk, provincie als gemeente.

4.2 Uitgangspunten

De 'andere' overheid hanteert 5 uitgangspunten. Deze vormen voor het jeugdbeleid 2012-2015 een integrale opdracht.

- A. Eigen inzet: de terugtrekkende overheid doet een toenemend beroep op de eigen kracht van ouders en jongeren. Bij het zoeken naar oplossingen komen, achtereenvolgens de eigen mogelijkheden, het eigen sociale netwerk, algemene voorzieningen, collectieve voorzieningen en éérst daarna individuele voorzieningen in beeld. De algemene en collectieve voorzieningen zijn zoveel mogelijk tijdelijk en erop gericht om de burger (weer) zelfstandig, eventueel met hulp van het eigen netwerk te laten functioneren.
- B. Vrijwillige inzet stimuleren: ondersteuning hoeft niet altijd in een professioneel kader te worden gegeven. De komende jaren zal ingezet worden op een verschuiving van overwegend professionele ondersteuning naar meer vrijwillige ondersteuning voor zover dat mogelijk is.
- C. Wijkgericht werken: in de wijkaanpak ligt een kans om de verantwoordelijkheid en betrokkenheid van jeugd en jongeren (en hun ouders) aan te spreken in het realiseren van eerder genoemde ambities door het maken van plannen voor hún stadsdeel. In het jeugdbeleid zal bekeken worden welke onderdelen zich lenen voor een wijkgerichte invulling. Door de bestemming van een deel van het beschikbare budget voor jeugd door de stadsdelen te laten bepalen, kan ingespeeld worden op de specifieke wensen en behoeften van jeugd en jongeren (en hun ouders) in buurten en wijken.
- D. Sobere doelmatige uitvoering: sturen op kostprijs en overhead. Bij een taak- in plaats van organisatiesubsidiëring past een opvatting over bedrijfsvoering, overhead en uurtarief. Tot nu toe is sturing op uitvoerders (en dus sturen op gewenste competenties én kostprijs) als bedrijfsvoering van organisaties en instellingen gezien. In de praktijk pleiten echter twee zaken voor een andere opstelling: 1. de kwaliteit van de professional is een bepalende factor bij het behalen van het afgesproken resultaat en 2. het standpunt van de gemeenteraad dat geen instellingen maar taken worden gefinancierd. In het najaar komt dit thema terug in de nota subsidiebeleid die dan aan uw raad wordt aangeboden.

Binnen het jeugdbeleid zal hierop in de uitvoeringsnota worden aangesloten. Ook zal voorkomen moeten worden dat meerdere instellingen eenzelfde aanbod ontwikkelen en financieringsstromen de samenwerking belemmeren (ontdubbelen en ontschotten). Daarom werken we toe naar een zelfstandige CJG-organisatie met een eigen juridische entiteit. We oriënteren ons op de mogelijkheden om het aanbod voor jeugd van verschillende instellingen onder te brengen in het CJG. Vanuit het CJG kan dan integrale aansturing plaatsvinden. Verder zal kritischer gekeken worden of ook andere financieringsbronnen in te zetten zijn voor producten uit het jeugdbeleid, bijvoorbeeld de zorgverzekering.

- E. Regie gemeente: de huidige maatschappelijke context, evenals de verschuiving naar meer wijkgericht werken, vraagt een andere overheid. Namelijk een overheid die vertrouwen heeft in haar burgers en dus steeds minder vaak de rol van organisator én financier op zich neemt. Waar mogelijk worden uitvoerende taken extern belegd en stuurt de gemeente op hoofdlijnen. Om deze aansturing zo licht mogelijk te houden, is een kritische analyse (en mogelijke vereenvoudiging) van de aansturing in het werkveld noodzakelijk.

Bovenstaande opdracht is een ambitie op zich en is van toepassing op alle scenario's.

4.3 Inhoudelijke doelstellingen

In het jeugdbeleid gaat het over de jeugd van 0 tot 24 jaar. De Apeldoornse jeugd en jongeren van nu zijn het toekomstig kapitaal van de stad, in termen van arbeidspotentieel, opvoederspotentieel en (nieuw) burgerschapspotentieel. Om die reden is het van belang te investeren in jeugd.

De ambitie van het Apeldoorns jeugdbeleid is dat álle jeugd kan opgroeien in veiligheid en geborgenheid, voldoende kansen krijgt om zijn eigen talenten te ontwikkelen en gestimuleerd wordt tot sociaal en verantwoordelijk burgerschap. Iedereen doet mee... naar talent en vermogen.

Vanuit deze ambitie zijn er verschillende doelstellingen voor het jeugdbeleid te formuleren die in hoofdstuk 6 verder uitgewerkt zullen worden tot scenario's. Ieder scenario heeft een zelfde basis. Hiermee wordt de uitvoering geborgd van de wettelijke taken die de gemeente heeft m.b.t. het jeugdbeleid (5 WMO-taken) en worden voorbereidingen getroffen met het oog op de transitie jeugdzorg. In de hele gemeente moeten deze taken adequaat worden uitgevoerd. In Apeldoorn zijn deze taken grotendeels belegd bij de Centra voor Jeugd en Gezin.

Kinderen en jongeren hebben een stabiele basis nodig om tot ontwikkeling te kunnen komen. De thuissituatie speelt hierin een cruciale rol. Centraal uitgangspunt in het jeugdbeleid is dat ouders zélf verantwoordelijk zijn voor de opvoeding van hun kinderen en dat zij waar nodig hun sociale netwerk erbij betrekken. Voor vragen over opvoeden en opgroeien is een inlooppunt in ieder stadsdeel aanwezig. Op de basis die in elk scenario is terug te vinden, vormen de verschillende scenario's een plus afhankelijk van de doelstelling(en) die gekozen worden voor het jeugdbeleid.

Deze doelstellingen zijn:

- Verschuiving van het zwaartepunt van individuele jeugdzorg naar collectieve preventie. Dit vraagt een extra investering in vroegsignalering en vroegtijdige interventies.
- Elk kind is in beeld. Met 80% van de jongeren gaat het goed. De 20% die een steuntje in de rug nodig heeft, wordt vroegtijdig gesignaleerd en krijgt de ondersteuning die hij nodig heeft. Voor de meest kwetsbaren is een vangnet gerealiseerd.
- Jongeren weten op een positieve manier hun vrije tijd in te vullen. Kinderen en jongeren hebben ruimte nodig om te spelen en te recreëren. Deze ruimte wordt hen gegund en zij weten hier op een goede manier mee om te gaan. Er is een divers aanbod op sport en cultureel gebied en jongeren krijgen de kans hieraan mee te doen.

- Apeldoorn is een veilige stad waar geen overlastgevende en criminele jeugdgroepen zijn te vinden.
- Taal is de basis van elke ontwikkeling. Apeldoorn zet fors in op taalontwikkeling en rekent af met taalachterstanden van jeugd.
- Talenten van jeugd en jongeren worden optimaal ontwikkeld. Jong talent is van wezenlijk belang voor de arbeidsmarkt. Het onderwijs heeft de opdracht jongeren daarvoor optimaal toe te rusten en te zorgen voor een goede aansluiting.

HOOFDSTUK 5 : HET FINANCIËLE KADER

5.1 Beschikbare financiën

Het beschikbare budget voor het integraal lokaal jeugdbeleid in 2012 – 2015 is € 3,56 miljoen structureel. Hierbij is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten, te weten:

- a) In de voorjaarsnota is een taakstellende bezuiniging opgenomen van € 1.0 miljoen. Die taakstelling is onderverdeeld in totaal drie componenten. Voor de twee componenten onderwijsachterstandenbeleid (€ 0,24 mio.) en brede school (€ 0,22 mio.) wordt conform Voorjaarsnota 2011 de bezuiniging per direct geëffectueerd.
- b) Voorzetting van de BDU component CJG €1.2 miljoen. Deze middelen worden vanaf 2012 structureel, maar niet meer geoormerkt, aan gemeenten in het gemeentefonds uitgekeerd via de zogenaamde "Decentralisatie-uitkeringen Jeugd" (DU-Jeugd). In de meicirculaire 2011 is aangegeven dat het macrobedrag gelijk zal blijven. In de septembercirculaire zal duidelijk worden wat de omvang wordt van de DU-Jeugd voor 2012 en verder. Voor bijgaande nota is als financieel uitgangspunt de huidige omvang van de BDU-CJG gehanteerd. De basiscomponent kan geheel uit deze onveranderde DU-Jeugd gefinancierd worden. Deze basis vormt een stevig fundament in de stadsdelen, waarin de wettelijke taken WMO zijn opgenomen en voorbereidingen worden getroffen voor de transitie jeugdzorg.
- c) Een verwachte maar weliswaar lagere bijdrage vanuit de provincie. Deze provinciale bijdrage was in 2011 € 0.6 miljoen en naar verwachting zal deze worden bijgesteld naar € 0,4 miljoen in 2012.

Daarmee is het budget lokaal jeugdbeleid 2012-2015 als volgt opgebouwd:

BDU	+ € 1,20 miljoen
Preventief jeugdbeleid (630.9)	+ € 1,20 miljoen
GSO 4 (verwachting)	+ € 0,40 miljoen
Vrijwillig jeugd & jongerenwerk (excl. De Klup)	+ € 1,30 miljoen
Bezuinigingen VJN 2011 ² (component preventief jeugdbeleid)	<u>- € 0,54 miljoen</u>
Totaal	+ € 3,56 miljoen

Met ingang van 1 januari 2012 is dus € 3,56 miljoen euro beschikbaar voor het Apeldoorns jeugdbeleid. Dit financiële kader wordt als vertrekpunt genomen voor het volgende hoofdstuk waarin scenario's worden gepresenteerd.

² Totale bezuiniging € 1,0 miljoen, opgebouwd uit: € 0,24 miljoen onderwijsachterstandenbeleid, € 0,22 miljoen brede school en € 0,54 miljoen preventief jeugdbeleid.

HOOFDSTUK 6 : DE SCENARIO'S (van JUMP II)

6.1 Inleiding

Vanuit de geformuleerde ambities in hoofdstuk 4 worden in dit hoofdstuk een aantal keuzescenario's geschetst. Daar waar een meer sobere en doelmatige uitvoering reëel wordt geacht, is deze als taakstellend in de scenario's en het productoverzicht verwerkt. Eerst schetsen we een basispakket JUMP 2 dat bestaat uit het absoluut wettelijk minimum voor ons jeugdbeleid. Met wettelijke minimum bedoelen we de taken die het rijk ons voorschrijft in het kader van de centra voor jeugd en gezin, verwijsindex, sluitende zorgstructuur in en rond scholen. De financiering van dit basispakket loopt via de doelluitkering CJG. Bovenop deze basis presenteren we zes keuzescenario's. Voor een grafische weergave zie bijlage 5.

De 6 scenario's zijn:

- A. Extra investeren in preventie
- B. Kwetsbare groepen
- C. Jongeren krijgen de ruimte
- D. Een veilig Apeldoorn
- E. Taal als basis voor elke ontwikkeling
- F. Jong talent in ontwikkeling

Elk scenario wordt uitgewerkt in doelen, producten en een taakstellend budget dat aan het product gekoppeld wordt. Gegeven de beperkte financiële middelen wordt steeds per scenario een basis en een plusvariant gepresenteerd. Dit mag u lezen als een prioritering. De basis krijgt de hoogste prioriteit, de plus vooralsnog niet. In § 6.9 tenslotte wordt het totale voorstel samengevat.

6.2 Basispakket JUMP II

(Basisinfrastructuur voor de uitvoering van de wettelijke taken en fundament voor de aanstaande decentralisatie jeugdzorg)

6.2.1 Preventie: Opvoeden éérs !!

De lokale overheid zorgt ervoor dat de wettelijke taken rondom het jeugdbeleid goed worden uitgevoerd. Daarbij gaat het om de invulling van de 5 gemeentelijke taken uit de WMO en de voorbereiding op de toekomstige decentralisatie van de jeugdzorg naar gemeenten. (Basis uit hoofdstuk 4. Ambitie)

Kinderen hebben recht op een goede opvoeding. Een basisvoorwaarde voor de ontwikkeling van ieder kind is een stabiele thuissituatie. Van ouders verwachten we dat ze investeren in hun kinderen in tijd, geld, liefde en aandacht. De gemeente zorgt voor ondersteuning om een goede opvoeding te realiseren. Dit doet ze vanuit een overtuiging dat vroeg investeren in jeugd en haar opvoeders loont en latere problemen voorkomt of beperkt. Inzet op de jongste leeftijdscategorieën heeft daarom de voorkeur. Kinderen groeien op in verschillende sociale verbanden. Naast het gezin zijn ook de buurt, de school, clubs en verenigingen belangrijke plaatsen die bijdragen aan de sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling van kinderen (en jongeren) en hier zicht op hebben. De gemeente wil een stimulerende opvoed- en ontwikkelomgeving creëren met de inzet van jongeren zélf, hun ouders en andere medeopvoeders. Een stimulerende rol om eigen mogelijkheden te benutten en het directe sociale netwerk (meer) aan te spreken bij de opvoeding en ontwikkeling van kinderen/jongeren. Daarvoor zal het "pedagogisch potentieel" in de wijken, rondom het gezin, maximaal moeten worden benut. Dat vraagt om een aanspreekcultuur en medeverantwoordelijkheid van burgers, ook richting jeugd. Het CJG zal hierin een centrale rol vervullen.

6.2.2 Sub-doelen

- Ouders voelen zichzelf competent als opvoeder
- Ouders weten waar ze hulp en ondersteuning kunnen vinden
- Er is een laagdrempelig loket waar ouders/opvoeders/jongeren zelf terecht kunnen met álle vragen rondom opvoeden en opgroeien
- Ondersteuning wordt gegeven vanuit het eigen netwerk (buurt, familie, vrienden), door vrijwilligers en professionals
- Alle kinderen zijn in beeld en krijgen vroegtijdig ondersteuning als dat nodig is. Bij meervoudige inzet van ondersteuning en hulp, is er een efficiënte coördinatie (casemanagement / zorgcoördinatie). Streven is zo min mogelijk hulpverleners in één gezin.
- Op basisscholen is een adequate zorgstructuur ingericht waarbij vroegsignalering en een snelle inzet van ondersteuning en hulp zwaardere problemen voorkomt

6.2.3 Producten

Product basispakket	Basis
Centra voor jeugd en gezin (info en advies, lichte pedagogische ondersteuning, snelle toeleiding naar andere vormen van ondersteuning)	€ 500.000
Programma's voor diverse vormen van opvoedingsondersteuning (bv. Homestart, Doorstart, Opvoedsteunpunt)	€ 410.000
Verwijsindex risicojeugd / zorgcoördinatie	€ 60.000
Zorgadviesteam in het onderwijs (prioriteit: basisonderwijs)	€ 30.000
Schoolmaatschappelijk werk (prioriteit: 12-min leeftijdsgroep)	€ 200.000
Totaal	€ 1.200.000

6.2.4 Toelichting

Preventie is van groot belang voor een voldoende basis met het oog op de toekomstige realisatie van de transitie jeugdzorg. Daarin moet de slag gemaakt worden van zwaardere, niet altijd beschikbare, professionele en duurdere hulp naar lichtere, direct beschikbare, soms ook vrijwillige en relatief goedkopere ondersteuning. Kosten van (investeringen in) een stevig preventief jeugdbeleid gaan voor de baat van een beheersbare en op termijn minder omvangrijke jeugdzorg.

Daarvoor is een laagdrempelig en herkenbaar CJG een eerste vereiste (basiscomponent) en moet ook de zorg in en om school goed geregeld zijn. Daarmee worden de belangrijkste vindplaatsen van opvoedvragen (de gezinnen in de wijk en de leerlingen op school) actief benaderd. De ervaring leert dat een dergelijk, vroegtijdige en actieve signalering veel knelpunten aan het licht brengt en dat hierop zo tijdig kan worden ingezet en in veel gevallen verzwaring van problematiek kan worden voorkomen. Hoewel het jeugdbeleid de 0 tot 24 jarigen tot doelgroep heeft, betekent dit dat er een grotere focus komt te liggen op de inzet voor 0-12 jarigen (en hun ouders/verzorgers). Voor wat de inzet op zorg in en om school betreft, wordt samengewerkt met de diverse schoolbesturen die een mede-verantwoordelijkheid hebben voor de zorg in en om school vanuit de opdracht om "passend onderwijs" te realiseren.

6.3 Scenario A. Extra investeren in preventie

Voor een verschuiving van het zwaartepunt op individuele jeugdzorg naar collectieve preventie is een flinke investering nodig in voegsignalering en –interventies. (Doelstelling a. uit hoofdstuk 4. Ambitie)

De inrichting van een goede onderwijszorgstructuur voor het gehele onderwijs en de beschikbaarheid van outreachende opvoedingsondersteuning in de wijk zijn daarbij van groot belang. Voor wat het onderwijs betreft zal in nauwe samenwerking met de schoolbesturen gewerkt worden aan deze zorgstructuren. Gemeenten en schoolbesturen hebben, vanuit respectievelijk de decentralisatie jeugdzorg en het passend onderwijs, een gezamenlijk belang om deze zorgstructuren goed in te richten. Het schoolmaatschappelijk werk in het voortgezet onderwijs zal op fifty-fifty-basis door het onderwijs en de gemeente worden bekostigd.

Om opvoedingsondersteuning en uitwisseling over opvoeden te stimuleren (en te ontproblematiseren) zal "opvoeden" in de wijk veel zichtbaarder moeten worden.

6.3.1 Sub-doelen:

- Op scholen is een adequate zorgstructuur ingericht waarbij vroegsignalering en een snelle inzet van ondersteuning of hulp, zwaardere problemen voorkomt. (inzet op voortgezet onderwijs)
- Er vindt vroegtijdige signalering plaats door professionals en vrijwilligers. Signaleringsvaardigheden van professionals en vrijwilligers die werken met jeugd zijn ruim voldoende.
- Outreachend CJG is dienstverlenend aan het basisonderwijs waardoor vroegsignalering door en competenties bij professionals basisonderwijs worden vergroot
- Kinderen en gezinnen met een ontwikkelingsachterstand krijgen extra kansen in de buurt

6.3.2 Producten:

Nr	Product	Basis	Plus
A1	Schoolmaatschappelijk werk voortgezet onderwijs (VO) in co-financiering met het onderwijs	€95.000	€100.000
A2	Outreachende CJG-teams in basisonderwijs	€50.000	€100.000
A3	Brede school / kansenprofiel (inzet op huiswerkbegeleiding, opvoedingsondersteuning, zorgactiviteiten)	€ 100.000	€170.000
A4	Vergroten signaleringsvaardigheden professionals en vrijwilligers		€50.000
	Totaal	€245.000	€420.000

6.3.3 Toelichting:

Onderwijs is een belangrijke vindplek van jeugd en jongeren. Daar liggen dan ook belangrijke kansen voor vroegsignalering van knelpunten in de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Door het inzetten van schoolmaatschappelijk werk in het VO, outreachende CJG-teams en brede school activiteiten in het basisonderwijs wordt voorkomen dat knelpunten te laat worden (h)erkend en worden ontwikkelingskansen vergroot.

6.4 Scenario B. Extra aandacht voor kwetsbare doelgroepen

Elk kind is in beeld. Met 80% van de jongeren gaat het goed. De 20% die een steuntje in de rug nodig heeft, wordt vroegtijdig gesignaleerd en krijgt de ondersteuning die hij nodig heeft. Voor de meest kwetsbaren is een vangnet gerealiseerd. (Doelstelling b. uit hoofdstuk 4. Ambitie)

In een aantal situaties is het basisaanbod niet toereikend. Een aantal kinderen/jongeren komt in de knel doordat de stabiele thuisbasis ontbreekt o.a. door (v)chtscheidingen, kindermishandeling, huiselijk geweld of ontbreken van een stabiele opvoedings- of woonsituatie. Hoewel ook hier ouders als eersten verantwoordelijk zijn voor het welzijn en opgroeien van hun kinderen, gaat het hier om situaties waarin ouders niet altijd in staat zijn te voorzien in wat wenselijk is. Aangezien er een gemeenschappelijk belang gediend is met het investeren in "jong kapitaal", heeft de overheid een verantwoordelijkheid voor de meest kwetsbare jeugd.

6.4.1 Sub-doelen:

- In Apeldoorn hebben alle kinderen/jongeren recht op een stabiele woonsituatie; er is opvang en begeleiding voor zwerfjongeren.
- Kwetsbare jeugd en hun gezinnen worden ondersteund om zoveel mogelijk zélf de regie te houden (of weer te krijgen) op hun eigen leven (of het gezinsmanagement)
- Kinderen/jongeren houden de mogelijkheid tot omgang met beide ouders na een echtscheiding; voor kinderen (en ouders) in echtscheidingssituaties is een preventief ondersteuningsaanbod beschikbaar

6.4.2 Producten:

nr	Product	Basis	Plus
B1	Begeleiding/ondersteuning en opvang van dakloze jongeren. (huidig budget = €240.000 = efficiency korting)	€215.000	€215.000
B2	Begeleiding kwetsbare jongeren/gezinnen (gezinsondersteuning, begeleiding jongeren als gevolg van IQ-maatregel en AWBZ-pakketmaatregel) (huidig budget = €280.000 = minder ambitie + efficiency korting)	€145.000	€150.000
B3	Begeleide Omgang / omgangshuis / Kies-cursussen (echtscheidingsproblematiek en gevolgen voor kinderen)		€60.000
	Totaal	€360.000	€425.000

6.4.3 Toelichting:

De gemeente draagt zorg voor de meest kwetsbare groepen. Jongeren (en hun ouders) die moeite hebben met zelfmanagement en/of gezinsmanagement krijgen zo snel mogelijk ondersteuning om hun leven weer op de rails te krijgen. Waar dat nodig is zal ook in langduriger ondersteuning moeten worden voorzien, gericht op autonomie van jongere en/of gezin. Zoveel mogelijk moet voorkomen worden dat jongeren (en/of hun gezin) afglijden naar een situatie waarin zwaardere middelen nodig zijn, de autonomie verder wordt ondergraven en jongere en/of gezin steeds verder komen af te staan van de "normale" situatie. (normaliseren met ondersteuning; i.p.v. problematiseren met hulp). Dakloze jongeren en kwetsbare jongeren en hun gezinnen hebben voor de gemeente prioriteit.

6.5 Scenario C. Jongeren krijgen de ruimte

Jongeren weten op een positieve manier hun vrije tijd in te vullen. Kinderen en jongeren hebben ruimte nodig om te spelen en te recreëren. Deze ruimte wordt hen gegund en zij weten hier op een goede manier mee om te gaan. (Doelstelling c. uit hoofdstuk 4. Ambitie)

In de ontwikkeling naar actief burgerschap hebben kinderen en jongeren ruimte nodig om te experimenteren. Zowel letterlijk, in de vorm van fysieke ruimte, als meer figuurlijk, in de vorm van kunnen experimenteren met grenzen. Die ruimte moet gecreëerd en tegelijkertijd begrensd worden. Dat betekent stimuleren van eigen initiatief en eigen ideeën, zelforganisatie door jongeren binnen grenzen van wat redelijkerwijs toelaatbaar is. Waar dit problemen geeft, worden kinderen/jongeren en ouderen gestimuleerd met elkaar in gesprek te gaan en naar een voor beide partijen aanvaardbare oplossing te zoeken (vanuit het uitgangspunt leefbaarheid maak je samen).

Het betekent ook dat álle kinderen en jongeren in hun vrije tijd mogelijkheden hebben en worden gestimuleerd om in andere sociale verbanden te participeren, naast die van gezin en school. Die verbanden zijn cruciaal voor de sociale en morele ontwikkeling van kinderen/ jongeren die het maatschappelijk fundament van de nabije toekomst zijn.

Verder kent Apeldoorn een divers aanbod aan sport en cultuur activiteiten voor jongeren. De komende jaren zal hier het profijtbeginsel meer en meer zijn intrede doen. Kinderen en jongeren die om financiële redenen of door een handicap belemmerd worden in hun deelname aan dergelijk activiteiten, zullen worden ondersteund. Een beperkt inkomen van ouders mag geen belemmering zijn voor participatie van kinderen en jongeren. In dit kader, onderdeel van het minimabeleid, zal het college in het najaar van 2011 met nadere voorstellen komen.

6.5.1 Sub-doelen:

- Jongeren nemen zelf initiatief en worden daarvoor beloond
- Jongeren hebben genoeg te doen in hun vrije tijd
- Jongeren weten dat er grenzen zijn en leren deze te accepteren
- Accommodaties in de wijken zijn beschikbaar voor jeugdinitiatieven
- Lage inkomensgezinnen worden ondersteund om participatie van kinderen/jongeren aan een groepsgebonden vrijetijdsbesteding mogelijk te maken
- Na school zijn er op school of in de buurt mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding

6.5.2 Producten:

nr	Product	Basis	Plus
C1	(Wijkgerichte) Premie op actie voor jeugd	€90.000	
C2	Vrijwillig jeugd- en jongerenwerk (let op: exclusief Don Bosco, Jejoema, Wisselwerk, De Klup)	€180.000	
	Totaal	€270.000	

6.5.3 Toelichting:

Met 80 % van de jeugd gaat het goed en dat willen we graag zo houden. Participatie van jeugd is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de jeugd zélf en hun ouders. De gemeente wil jeugd en jongeren uitdagen om zélf met initiatieven te komen en wil het (creatieve) organisatietalent van jeugd en jongeren in de wijk méér aanspreken. Daarnaast vindt ze het van belang om mensen die op vrijwillige wijze invulling geven aan het jeugd- en jongerenwerk in de stad te stimuleren.

6.6 Scenario D. Een veilig Apeldoorn

Apeldoorn is een veilige stad waar geen overlastgevende en criminele jeugdgroepen zijn te vinden. (Doelstelling d. uit hoofdstuk 4. Ambitie)

Apeldoorn is een veilige stad om te wonen en te recreëren. Jongeren kennen hun grenzen. Hoewel Apeldoorn een grote stad is, kent ze relatief weinig stadse problematiek, en dat geldt ook voor de overlast die wordt ervaren van jongeren.

In het landelijke kwalificatie-instrument van Beke (hanggroepen, hinderlijke groepen, overlastgevende groepen en criminele groepen) komt Apeldoorn er gunstig af en mag geconstateerd worden dat er momenteel géén overlastgevende en criminele groepen zijn. Er wordt preventief ingezet op een aantal hinderlijke groepen om zo afglijden naar overlastgevend te voorkomen. Deze situatie is mede mogelijk gemaakt door een goed inzicht in alle jongerengroepen en een voortdurende monitoring van de dynamiek in deze groepen.

6.6.1 Subdoelen:

- Alle jongeren voelen zich veilig in Apeldoorn
- Tegengaan van overlast door jongeren en vandalisme
- Vermindering van het aantal door jongeren gepleegde delicten
- Apeldoorn kent geen overlastgevende en criminele groepen
- Jongeren kunnen veilig van huis naar school en vice versa
- Jongeren kennen grenzen en respecteren die
- Jeugdprostitutie wordt aangepakt

6.6.2 Producten:

nr	Product	Basis	Plus
D1	Vindplaatsgericht jeugd- en jongeren (huidig budget = €792.000 > €680.000)	€680.000	€680.000
D2	Straatgroepenteams	€70.000	€70.000
D3	(Beperkt) accommodatiegebonden jeugd- en jongerenwerk - Don Bosco, = € 297.000 > € 240.000 - Jejoema, = € 36.000 > € 36.000 - Wisselwerk, = €189.000 > € 144.000	€420.000	€425.000
D4	Coördinatie criminaliteitspreventie	€65.000	€70.000
D5	Ketenaanpak jeugdprostitutie met aandacht voor preventie, daderaanpak en opvang/begeleiding slachtoffers	€60.000	€60.000
D6	Jongerenbus		€110.000
D7	Veilig Honk		€5.000
D8	Voorlichting HALT op scholen (normen-waarden/regels-grenzen/ weerbaarheid-groepsdynamiek)		€63.000
	Totaal	€1.295.000	€1.483.000

6.6.3 Toelichting:

Apeldoorn is een relatief veilige stad. Hoewel het de omvang heeft van een middelgrote stad, weet het de problematiek van de grote stad aardig goed buiten boord te houden. Het kennen en gekend worden in de buurt, in de wijk, speelt daarin een belangrijke rol. Door middel van het vindplaatsgerichte jeugd- en jongerenwerk en de inzet van straatgroepen teams, zijn jongerengroepen (en individuen) in beeld, wordt vroegtijdig gesignaleerd hoe een groep zich gedraagt en worden er zonnodig maatregelen genomen. Daarmee houden we tot nu toe de jongerengroepen op het rechte spoor en kent Apeldoorn géén overlastgevende noch criminele groepen. De ambitie is om dat vooral zo te houden. Met de inzet van criminaliteitspreventie wordt informatie tussen verschillende partners gedeeld, is een persoonlijke aanpak op maat mogelijk, en zijn ook de risicojongeren goed in beeld. De afstemming tussen justitiële partners, zorg- en preventiepartners zorgt voor een sluitende aanpak voor deze aandachtsgroep, voorkomt recidive en zorgt voor een afname van het aantal strafbare feiten gepleegd door jongeren.

6.7 Scenario E. Taal is de basis voor elke ontwikkeling

Taal is de basis van elke ontwikkeling. Apeldoorn zet fors in op taalontwikkeling en rekent af met taalachterstanden van jeugd. (doelstelling e. uit hoofdstuk 4. Ambitie)

Nagenoeg elk kind kent een veelheid aan talenten. Die dienen ontplooid te worden in een stimulerende leefomgeving. Naast het thuismilieu spelen de kindercentra en het onderwijs hierin een belangrijke rol. Kinderen, die in een minder stimulerend thuismilieu opgroeien, hebben bij binnenkomst in de basisschool taalachterstanden, die zij meestal gedurende hun schoolloopbaan niet meer inhalen. De taal is immers bepalend voor schoolprestaties. Het is belangrijk taalachterstanden vroegtijdig op te sporen en aan te pakken. Daartoe zijn de voorscholen (vve-peuterspeelzalen) in het leven geroepen waar kinderen met een educatief programma gestimuleerd worden in hun taalontwikkeling. En wordt voor de eerste twee groepen basisonderwijs het programma Op Stap aangeboden. Ouderbetrokkenheid heeft een positieve invloed op schoolse ontwikkelingen van kinderen. Ontwikkelings- en resultaatgerichte doelen worden sneller bereikt. Actieve betrokkenheid van ouders leidt tot betere onderwijsprestaties, lagere dubblerecijfers, minder schooluitval en meer deelname aan het vervolgonderwijs. Daarnaast is een doorgaande professionalisering van leidsters de belangrijkste voorwaarde om de programma's goed uit te voeren.

6.7.1 Subdoelen:

- De gemeente zorgt voor voldoende capaciteit voor doelgroepkinderen om deel te nemen aan voorscholen (matching vraag en aanbod op stadsdeelniveau).
- Ouders van doelgroepkinderen erkennen via gerichte voorlichting het belang van een taalrijke ontwikkelingsomgeving voor hun kinderen en leveren hier een bijdrage aan.
- Vergroten kwaliteit voorschoolse voorzieningen

6.7.2 Producten:

nr	Product	Basis	Plus
E1	Op Stap (huidig budget = € 170.000 > dit betekent beperkte invulling)	€140.000	€170.000
E2	Ouderactiviteiten ten aanzien van taal, spel, ontwikkeling		€25.000
E3	Deskundigheidsbevordering leidsters		€50.000
	Totaal	€140.000	€245.000

6.7.3 Toelichting:

Met de inzet van Op Stap wordt een groot aantal doelgroepouders bereikt waarbij het belang van taal- en spelstimulering voorop staat. Taalontwikkeling begint met een taalrijke omgeving voor het jonge kind. Hoe eerder daarin geïnvesteerd wordt, hoe grote de kans op een taalrijke en kansrijke ontwikkeling van kinderen. De komende tijd zal bekeken worden of het wenselijk is om een verschuiving te realiseren naar het jongere kind en nog beter aan te sluiten op de programma's en activiteiten in het kader van voor- en voerschoolse educatie (VVE).

6.8 Scenario F. Jong talent in ontwikkeling

Talenten van jeugd en jongeren worden optimaal ontwikkeld. Jong talent is van wezenlijk belang voor de arbeidsmarkt. Het onderwijs heeft de opdracht jongeren daarvoor optimaal toe te rusten en te zorgen voor een goede aansluiting. (doelstelling f. uit hoofdstuk 4. Ambitie)

Bijna een derde van de Apeldoornse bevolking bestaat uit jong talent. Het is in het belang van de samenleving dat talent maximaal te ontwikkelen. Het onderwijs speelt daarin een cruciale rol. Wij willen investeren in jongeren (behalen van maximale startkwalificaties, voorkomen van voortijdig schoolverlaten). De eerste stap is om de overgang van het vmbo naar het mbo te volgen en te verbeteren. Maar ook willen wij een bijdrage leveren aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Verder willen wij onderwijs dat aansluit bij de vraag uit de markt en dat kwalitatief goed aangeschreven staat.

De afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en de rol die het onderwijs daarin kan spelen, is geen aangelegenheid van alleen de gemeente. Onderwijsvormen op elkaar laten aansluiten en verbindingen leggen tussen de verschillende onderwijsterreinen die van belang zijn voor de ontwikkeling van het werkklimaat in onze stad, is een gezamenlijke opdracht voor gemeente, ondernemers en onderwijs.

6.8.1 Subdoelen:

- Elke jongeren haalt een kwalificatie op het niveau waartoe hij in staat is
- Het onderwijs sluit aan op arbeidsmarkteisen én de leefwereld van de jeugd en zorgt voor een aantrekkelijk leeraanbod
- Het onderwijsaanbod (HBO-WO; bekostigd en onbekostigd) wordt verbreed
- De overgang van vmbo naar mbo wordt gemonitord en verbeterd
- Onderwijs is van goede kwaliteit
- De relatie leerling - school - opvoeders in het VO wordt versterkt

6.8.2 Producten:

nr	Product	Basis	Plus
F1	Tijdelijke opvang voor dreigende uitvallers VO (Oscar) 12-18	€50.000	€50.000
F2	(Bijdrage aan) tijdelijke opvangvoorzieningen of -trajecten overbelaste jongeren (met name 18 +)		€100.000
F3	Preventieve inzet en beschikbaarheid voor scholen van JGZ/GGD, GGZ, Tactus, e.d.		€50.000
F4	Kwaliteitsverbetering zorgadviesteams ZAT's VO		€15.000
F5	Impuls realisatie stageplaatsen (kwalitatief en kwantitatief)		€50.000
F6	Beroepsoriëntatie in groep 7 en 8 en VO m.n. voor overgang van VMBO/MBO		€50.000
	Totaal	€ 50.000	€315.000

6.8.3 Toelichting:

Met de inzet van OSCAR wordt een bijdrage geleverd aan een voorziening die onderwijsmaatwerk levert voor leerlingen die dreigen uit te vallen in het regulier onderwijs. Hoewel ook de overige producten een belangrijke bijdrage kunnen leveren in de onderwijs- en werkloopbaan van jongeren, is de verwachting dat deze via landelijke en provinciale maatregelen vanuit onderwijs- en arbeidsmarktbeleid, de komende jaren de nodige aandacht zullen krijgen. Vanuit het jeugdbeleid ligt de focus op het behouden van leerlingen voor het regulier onderwijs door de zorgstructuur onderwijs stevig neer te zetten en daarmee uitval te voorkomen. Het accent ligt op primaire preventie.

6.9 Aanbevolen scenario en effecten

6.9.1 Aanbevolen scenario

Op grond van voorgaande paragrafen waarin het basispakket en in aanvulling daarop zes scenario's zijn gepresenteerd, wordt voorgesteld om als richtinggevend kader voor het uitvoeringsprogramma JUMP 2 2012 – 2015 per scenario te kiezen voor de basisvariant. Dit betekent concreet dat de onderstaande producten de basis vormen voor JUMP II. De overige producten komen vooralsnog te vervallen. Op basis van deze richting zal in de periode augustus – september met partners onderhandeld worden over de exacte invulling en prijs van de afzonderlijke producten. Daarna wordt het uitvoeringsprogramma 2012 – 2015 gemaakt en in oktober ter besluitvorming aan het college voorgelegd. Hier wordt een inspraak procedure aan gekoppeld, tijdens deze procedure wordt de raad geconsulteerd.

Scenario	Product	Bedrag
Basispakket	CJG	500.000
	Opvoedingsondersteuning	410.000
	Verwijsindex	60.000
	Zorgadviesteam in het onderwijs	30.000
	Schoolmaatschappelijk werk 12-	200.000
A. Extra investeren in preventie	Schoolmaatschappelijk werk 12 +	95.000
	Outreachinge cij teams	50.000
	Brede school kansen profiel	100.000
B. Extra aandacht voor kwetsbare doelgroepen	Begeleiding/ondersteuning e opvang van dakloze jongeren	215.000
	Begeleiding kwetsbare jongeren/gezinnen	145.000
C. Jongeren krijgen de ruimte	Premie op actie voor jeugd	90.000
	Vrijwillig jeugd en jongerenwerk	180.000
D. Een veilig Apeldoorn	Vindplaatsgericht jeugd- en jongerenwerk	680.000
	Straatgroepenteams	70.000
	Accommodatiegebonden jeugd en jongerenwerk	420.000
	coördinatie criminaliteitspreventie	65.000
	Ketenaanpak jeugdprostitutie	60.000
E. Taal is de basis voor elke ontwikkeling	Opstap	140.000
F. Jong talent in ontwikkeling	Tijdelijke opvang voor dreigende uitvallers VO	50.000
Totaal		€ 3. 560.000

6.9.2 Effecten aanbevolen scenario

De keuze van bovenstaand scenario heeft tot gevolg dat een aantal producten die in de periode 2008- 2011 (JUMP I) werden bekostigd geheel zullen verdwijnen. Andere producten zullen gecontinueerd worden met minder middelen. In onderstaande tabel wordt aangegeven wat er vanaf 2012 op productniveau verandert in vergelijking met de periode 2008-2011. Een nadere uitwerking hiervan volgt in het uitvoeringsprogramma.

Omschrijving op productniveau	Jump 2008-2011	Kader 2012-2015	Verschil
brede school/ budgetsubsidie Wisselwerk (480.06)	€ 220.000	€ 0	€ 220.000
GOA	€ 240.000	€ 0	€ 240.000
CJG-ontwikkeling(huisvesting, personeel, ontw.)	€ 1.224.000	€ 500.000	€ 724.000
Centra jeugd en gezin			
Opvoedprogramma's (Homestart, Opvoedsteunpunt, etc.)	€ 167.000	€ 410.000	-€ 243.000
Coördinatie van zorg + verwijzindex	€ 50.000	€ 60.000	-€ 10.000
ZATs (zorgadviesteams) PO/ 0-12	€ 116.000	€ 30.000	€ 86.000
Schoolmaatschappelijk werk	€ 203.000	€ 200.000	€ 3.000
PR & communicatie	€ 5.500	€ 0	€ 5.500
Jeugdmonitor	€ 15.000	€ 0	€ 15.000
Brede school	€ 170.000	€ 100.000	€ 70.000
Jeugd- en jongerenwerk Don Bosco en WW totaal	€ 1.313.854	€ 1.100.000	€ 213.854
Time-outvoorziening en ZATs VO	€ 100.000	€ 50.000	€ 50.000
Outreachinge hulpverlening en begeleiding dak- en thuisloze jongeren	€ 238.000	€ 215.000	€ 23.000
Aanpak echtscheidingsproblematiek	€ 5.000	€ 0	€ 5.000
Jongerenbus	€ 110.000	€ 0	€ 110.000
Straatgroepenteams	€ 52.000	€ 70.000	-€ 18.000
Preventie jeugdcriminaliteit	€ 65.000	€ 65.000	€ 0
Veilig Honk	€ 2.000	€ 0	€ 2.000
Schooladoptie /criminaliteitspreventie (voorlichting HALT)	€ 62.824	€ 0	€ 62.824
Aanpak jeugdprostitutie/mensenhandel	€ 58.000	€ 60.000	-€ 2.000
Flexibel beleid	€ 28.309	€ 0	€ 28.309
Christelijk Jongerenvereniging Apeldoorn	€ 19.847	pm	
Ver. Land. Contactorgaan	€ 659	pm	
Real-X	€ 66.241	pm	
Subsidie Scoutinggroepen	€ 56.645	pm	
Subsidie speeltuinverenigingen	€ 33.204	pm	
Subsidie jongerenverenigingen	€ 3.092	pm	
totaal 24 t/m 29,verdeling nader bepalen in UVP		€ 179.688	€ 0
Nieuw			
Schoolmaatschappelijk werk VO in cofinanciering met onderwijs	€ 0	€ 95.000	-€ 95.000
Outreachinge CJG-teams BAO in cofinanciering met onderwijs	€ 0	€ 50.000	-€ 50.000
Begeleiding kwetsbare jongeren/gezinnen	€ 0	€ 145.000	-€ 145.000
Premie op Actie jeugd	€ 0	€ 90.000	-€ 90.000
Op Stap (was 175.000 in GOA , wordt 140.000)	€ 0	€ 140.000	-€ 140.000
Totaal	€ 4.625.175	€ 3.559.688	€ 1.065.487